

Research Paper

Teachers' Leisure Development with Emphasis on Physical Activity (Application of Grounded Theory Method)**Mohammad Rohani¹, Kamila Abdi², Seyed MohammadAli Mirhossini³, and Amir Kazemi⁴**

1. PhD Student of Sport Management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran (Corresponding Author)
2. Assistant Professor Department of Sport Management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran
3. Assistant Professor Department of Sport Management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran
3. Assistant Professor Department of Executive Management, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Received:
03 Jan 2021

Accepted:
08 May 2021

Keywords:
Leisure, Sports,
Teacher

Abstract

The present study was designed and conducted with the aim of development of teachers' leisure time with an emphasis on physical activity (Application of grounded theory method). The method of the present study was qualitative. The statistical population of the study included experts aware of the subject. The data collection tool in the present study was interview. According to the results of the study, it was found that the causal conditions in the present model include individual needs and organizational needs. The results also showed that the underlying factors for the development of teachers' leisure time with emphasis on physical activity include infrastructure, organizational support, motivation and social issues. The results showed that the intervention factors include promotional conditions, organizational issues and individual issues. According to the results of the research, it was determined that the strategies include holding recreational sports competitions, assessing the needs of sports leisure activities, creating training courses, evaluating educational activities, creating various recreational sports accordingly,

1. Email: Rahani_M@yahoo.com
2. Email: Abdi_K@gmail.com
3. Email: Mirhosini_M@yahoo.com
4. Email: Kazemi_A@yahoo.com

creating incentive plans and offering discounts, preparing brochures, Booklets and scientific materials, inter-organizational coordination and evaluation of sports infrastructure. The results of the present study also showed that the consequences of teachers' leisure development with emphasis on physical activity include personal and professional consequences.

Extended Abstract

Abstract

In recent decades, many societies have rapidly moved towards industrialization and economics, and human life in them has become machine life. Machine life has taken the initiative from man and has left him with poor mobility, which has led to numerous physical, psychological and social problems (Khazaei, Eghbali, Dabir and Mahmoudi, 2020). The importance of leisure time has caused various researchers, including psychologists, to try to institutionalize leisure time among individuals to achieve the expected benefits. Today, attention to leisure and its enrichment has been considered as a concern by the trustees (Kim et al., 2020.)

Materials and Methods

The method of the present study was qualitative which was done according to the grounded theory method. Grounded theory or data theory is a qualitative research method that is used to identify the underlying categories of the phenomenon under study. The method used in the Grand Theory section of the present study was the Strauss-Corbin method. The grounded theory method is an

inductive and exploratory research method that allows the researcher in various subject areas to formulate a theory and proposition instead of relying on his existing and pre-formulated theories. The above method was used to present a model for the development of teachers' leisure time with an emphasis on physical activity. The scientific philosophy of the grounded theory method is based on the theory of interaction. In other words, grounded theory is rooted in the interpretive paradigm of symbolic interactionism. In symbolic interactionism, it is believed that people behave and interact with each other based on how they interpret and interpret specific symbols such as cover, verbal and non-verbal expressions. The key elements of grounded theory method including theoretical sampling, constant comparison, open coding, axial and selective, theoretical recall and saturation are described by Strauss and Corbin. Foundation data theory is one of the research strategies through which theorizing is formed based on the main concepts derived from the existing data in the field. This kind of theorizing is based on the metaphor of collage and, like the trash can model, is a decision that is created by the accidental intersection of components

and, of course, by the art of a new, innovative and attractive combination theorist. In other words, grounded theorist travels in a land of numerous and varied scattered data and combines them with art in order to achieve new theories. Creativity is one of the most important components of grounded theory. The procedures of this method force the researcher to break the assumptions and create a new order from the old elements.

Findings

The descriptive results of the study showed that the research samples included 61.1% male and 38.9% female. Also, among these research samples, people with doctoral degree had the highest number with 83.3%. In order to identify the components and dimensions of the teachers' leisure model with emphasis on physical activity, the opinions of experts in the form of a qualitative method were used. According to the research results, it was found that causal conditions in the present model include individual needs and organizational needs. The results also showed that the underlying factors for the development of teachers' leisure time with emphasis on physical activity include infrastructure, organizational support, motivation and social issues. The results showed that the intervention factors include promotional conditions, organizational issues and individual issues. According to the results of the research, the strategies include holding recreational and sports competitions, assessing the needs of leisure sports activities,

creating training courses, evaluating educational activities, creating various recreational sports accordingly, creating incentive plans and offering discounts, preparing brochures, booklets and scientific materials. Organized and evaluated sports infrastructure. The results of the present study also showed that the consequences of teachers' leisure development with emphasis on physical activity include personal and professional consequences.

Conclusion

The results showed that the causal conditions in the present model include individual needs and organizational needs. The results also showed that the underlying factors for the development of teachers' leisure time with emphasis on physical activity include infrastructure, organizational support, motivation and social issues. The results showed that the intervention factors include promotional conditions, organizational issues and individual issues. According to the results of the research, the strategies include holding recreational sports competitions, assessing the needs of sports leisure activities, creating training courses, evaluating educational activities, creating various recreational sports accordingly, creating incentive plans and offering discounts, preparing brochures, booklets and scientific materials, coordination. It was inter-organizational and evaluation of sports infrastructure. The results of the present study also showed that the consequences of teachers' leisure

development with emphasis on physical activity include personal and professional consequences. In other words, in order to develop teachers' leisure time with emphasis on physical activity, serious attention should be paid to the identified dimensions and aspects .

Keywords: Leisure, Sports, Teacher

Reference

1. Khazaei, A; Eghbali, B; Dabir, A; B, & Mahmoudi, A. (2020). The Role of Psychosocial Factors in Predicting Physical Activity of

- Students. *Sport Psychology Studies*, 8(30), 189-204. In Persian
2. Kim, Y. J., Cho, J. H., & Park, Y. J. (2020). Leisure Sports Participants' Engagement in Preventive Health Behaviors and Their Experience of Constraints on Performing Leisure Activities During the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology*, 11, 3392.

مقاله پژوهشی

توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی (کاربرد روش گراند تئوری)

محمد روحانی^۱، کاملیا عبدی^۲، سید محمدعلی میرحسینی^۳، امیر کاظمی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران
۲. استادیار گروه تربیت بدنی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران (نویسنده مسئول)
۳. استادیار گروه مدیریت ورزشی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران
۴. استادیار گروه مدیریت اجرایی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی (کاربرد روش گراند تئوری) طراحی و اجرا گردید. روش پژوهش حاضر از نوع کیفی بود. جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان آگاه به موضوع پژوهش بودند. ابزار گردآوری اطلاعات در پژوهش حاضر مصاحبه بود. مطابق با نتایج پژوهش مشخص گردید که شرایط علی در مدل حاضر شامل نیازهای فردی و نیازهای سازمانی است. نتایج همچنین نشان داد عوامل زمینه‌ای در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل زیرساخت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش و مسائل اجتماعی است. نتایج نشان داد عوامل مداخله‌گر شامل شرایط ترویجی، مسائل سازمانی و مسائل فردی است. مطابق با نتایج پژوهش مشخص گردید راهبردها شامل برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی، نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی، ایجاد دوره‌های آموزشی، ارزیابی فعالیت‌های آموزش و پرورش، ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق، ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات، تهیه برشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی، هماهنگی‌های بین سازمانی و ارزیابی زیرساخت‌های ورزشی بود. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد پیامدهای توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل پیامدهای فردی و شغلی است.

تاریخ دریافت:

۱۳۹۹/۱۰/۱۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۰/۰۲/۱۸

واژگان کلیدی:

اوقات فراغت، ورزش، معلم

مقدمه

صنعتی شدن و اقتصادی شدن رفته‌اند و زندگی انسان در آنها به زندگی ماشینی بدل شده است. زندگی ماشینی، ابتکار عمل را از انسان گرفته و او را دچار فقر حرکتی کرده که به دنبال خود مشکلات متعدد جسمی، روانی و اجتماعی را پدید آورده است (خزائی، اقبالی، دبیر و محمودی، ۲۰۲۰). اهمیت اوقات فراغت سبب گردیده است تا امروزه پژوهشگران مختلفی از جمله

در دهه‌های اخیر، بسیاری از جوامع با سرعت به سمت

1. Email: Rahani_M@yahoo.com
2. Email: Abdi_K@gmail.com
3. Email: Mirhosini_M@yahoo.com
4. Email: Kazemi_A@yahoo.com

افزایش کارایی و غنای شغلی شاغلین می‌گردد (کلی^۵ و همکاران، ۲۰۱۹).

یکی از گروه‌های منابع انسانی در سیستم آموزشی هر کشوری، معلمان هستند. در واقع، معلمان از اصلی‌ترین منابع انسانی در آموزش و پرورش هستند که معلمان تربیت‌بدنی نیز از آن دسته اند. معلمان تربیت‌بدنی از جایگاه ویژه‌ای در بین دانش‌آموزان برخوردارند. دانش-آموزان اصولاً به دلیل ماهیت متفاوت درسی تربیت‌بدنی، ارتباط صمیمانه‌تری با معلم تربیت‌بدنی خود برقرار می‌کنند. همین امر باعث می‌شود که این معلمان به‌عنوان الگوهای مورد نظر در همه حیطه‌های سلامتی، جسمی، رفتاری و اخلاقی برای دانش‌آموزان، انتخاب شوند. از این رو آمادگی کامل این معلمان در تمامی جنبه‌های زندگی بسیار حائز اهمیت است. در پژوهش‌های بسیاری به بررسی عملکرد معلمان تربیت‌بدنی پرداخته شده است و بدین منظور شاخص‌هایی برای ارزیابی آنها تدوین شده است (شیرین‌کام و همکاران، ۲۰۱۵). در پژوهش موسوی راد و همکاران (۲۰۰۶) مشخص گردید که عملکرد معلمان تربیت‌بدنی در سطح متوسط قرار دارد. آقای و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود دریافتند که با این‌که وزارت آموزش و پرورش برای استخدام نیروی مورد نیاز خود از آزمون‌های استخدامی سخت‌گیرانه‌ای استفاده می‌کند و دوره‌های آموزشی پیش از خدمت و ضمن خدمت نیز به‌صورت گسترده از سوی ادارات تربیت‌بدنی برای آموزش و بازآموزی معلمان تربیت‌بدنی اجرا می‌گردد، ولی هنوز از نظر صلاحیت‌های ضروری برای معلمان تربیت‌بدنی کاستی‌هایی وجود دارد که بسیاری از این کمبودها به دلیل عدم توجه به بحث تخصص‌گرایی است.

روان‌شناسان سعی در نهادینه‌سازی اوقات فراغت در میان افراد جهت کسب فواید مورد انتظار داشته باشند (دوس^۱ و همکاران، ۲۰۱۸). امروزه توجه به اوقات فراغت و غنی‌سازی آن به‌عنوان یک دغدغه و نگرانی مورد توجه جدی متولیان قرار گرفته است (کیم^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). درصد کمی از مردم به این باور رسیده‌اند که از ساعات کار خود بکاهند و برای حفظ تندرستی و سلامتی و کسب نشاط و لذت به فعالیت بدنی بپردازند. البته به جرأت می‌توان گفت با گذشت زمان، درصد بیشتری از مردم معتقد به بهبود کیفی زندگی می‌شوند و شکی نیست رسیدن به این باور مستلزم داشتن تحصیلات دانشگاهی، تجربه مفید و تغییر دیدگاه‌ها و جهان‌بینی کلی افراد است (فارسی، فتحی رضایی، زمانی ثانی و عباس پور، ۲۰۲۰). تغییرات گسترده در سبک زندگی افراد و غیرفعال شدن اوقات فراغت سبب گردیده است تا دغدغه فعال نمودن سبک زندگی افراد مورد توجه متولیان قرار گیرد (ویال^۳، ۲۰۱۰). بهبود اوقات فراغت مبتنی بر ورزش به‌عنوان یک هدف مهم مورد توجه جوامع مختلف قرار گرفته است (یوم‌های و سوپا^۴، ۲۰۱۸). تلاش در جهت بهبود اوقات فراغت افراد و فعال نمودن فعالیت‌های اوقات فراغتی به‌عنوان یکی از سیاست‌گذاری‌های مهم کشورهای مختلف مورد توجه بوده است. اوقات فراغت فرصت‌های زیادی را برای تمرین نقش‌ها و فعالیت‌های اجتماعی برای توسعه توانایی‌ها و ظرفیت‌های فردی فراهم می‌کند (دوس و همکاران، ۲۰۱۸). اوقات فراغت فی‌نفسه شادی‌بخش و خوشحال‌کننده و منشأ لذت است، طعم این لذت را کسانی می‌چشند که دارای اوقات فراغت هستند و افراد پرمشغله از آن محروم‌اند (رضایی، ۲۰۰۶). همچنین اوقات فراغت، جزء آن دسته از فعالیت‌های غیر مرتبط با شغل است که منجر به

4. Pomohaci & Sopa
5. Kelly

1. DeVos
2. Kim
3. Veal

۷۰ - ۳۰ سالگی به علت عدم تحریک بدنی بوده است، به طوری که این افراد چنانچه به ورزش بپردازند بین ۱۰ تا ۲۵ سال به عمر خود خواهند افزود و در این میان تأثیر ورزش در بین افرادی که به علت عدم تحرک دچار ناراحتی‌ها و بیماری‌ها گشته‌اند به مراتب بیش از سایرین است (یاراحمدی و همکاران، ۱۳۹۵). سطح مشارکت افراد در ورزش و سطح برنامه‌های ورزشی در هر جامعه بسیار متنوع است. یکی از راه‌های تدوین اهداف سازمان‌های ورزشی، توجه به سطوح مشارکتی افراد است. میزان مشارکت افراد در سطوح مختلف ورزش بر اهداف و سیاست‌های سازمان‌های ورزشی اثرگذار است و شناسایی سطوح مشارکت در ورزش، به تشکیل سازمان‌ها و انجمن‌های ورزشی متناسب با هر سطح کمک می‌کند (میلوری، ۲۰۱۰).

مطابق الگوی انسان‌گرایانه، اوقات فراغت فی‌نفسه هدف تلقی می‌شود و حالتی از بودن به حساب می‌آید (کانکانپا^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). پی‌یر معتقد است اوقات فراغت مشتمل بر یک حالت روحی روانی است، نتیجه ساده عوامل خارجی نیست، همین‌طور نتیجه اجتناب‌ناپذیر وقت آزاد و تعطیل هم نیست. بلکه در درجه اول یک نوع طرز فکر و یک حالت روحی است. لذا ایجاد بستری در جهت شکل‌گیری این طرز فکر امری مهم و کلیدی است که می‌تواند به عنوان یک وضعیت مداخله‌ای نقش مهمی در توسعه فعالیت‌های اوقات فراغتی داشته باشد (جونز و همکاران، ۲۰۲۰). دوگرازی معتقد است که همه می‌توانند وقت آزاد داشته باشند ولی هر کسی نمی‌تواند اوقات فراغت داشته باشد با این حال امروزه، گسترش فرهنگ مصرفی و فراغت توده‌وار، تفاوت‌های اجتماعی و طبقاتی سابق را در استفاده از فراغت از بین برده و یا کاهش داده است (غلامی و همکاران، ۲۰۱۴). یکی از مسائل مهمی که

فراغت از دید دانشمندان و صاحب‌نظران به گونه‌های مختلف تعریف شده است که در زیر به بعضی از آن موارد اشاره می‌گردد. دومازویه^۱، جامعه‌شناس فرانسوی بر اساس فراغت به معنی امروزی دو شرط قائل است. اول آن که فارغ از اجبارهای مذهبی و عمومی باشد و در آن نوعی گزینش آزادانه مطرح است دوم این که از سایر فعالیت‌ها که از آن کسب معشیت می‌کند جدا شده باشد. با این دو شرط دومازویه معتقد است که اوقات فراغت تنها در جوامع صنعتی قرار نگرفته بلکه در جوامع غیرصنعتی نیز کار کشاورزی به سوی شیوه کار صنعتی گرایش یافته و این امر در مورد مناطق روستایی کشور های در حال رشد صادق است (غلامی و همکاران، ۲۰۱۴). مارکس، اوقات فراغت را فضای رشد و پیشرفت انسان تعریف نموده است. اندرسون فراغت را زمان فروخته نشده‌ای می‌داند که متعلق به فرد است زمانی که فرد به میل خود از آن استفاده می‌کند (جونز^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). یکی از کارکردهای مهم اوقات فراغت، بهبود شرایط ورزشی افراد به واسطه توسعه فعالیت‌های اوقات فراغتی است. تربیت بدنی و ورزش در طول تاریخ زندگی انسان به شیوه‌های گوناگون متجلی شده است. ورزش‌های امروزی صور مختلفی از فعالیت‌های جسمی و تربیت‌بدنی است که در چهارچوب نظام تعلیم تربیت هر جامعه و همراه با ارزش‌های فردی و اجتماعی آن موجبات پرورش جزء لاینفک تعلیم و تربیت و وسیله‌ای برای رسیدن به سلامت جسمی و روحی نسل جوان است (غلامی و همکاران، ۲۰۱۴). حرکات و فعالیت‌های بدنی در پیشگیری از عوارض بیماری‌ها و اعمال جراحی نقش اساسی داشته است، به طوری که از میزان بستری شدن افراد در بیمارستان‌ها ۲۰ الی ۵۰ درصد خواهد کاست. ۵۰ درصد از علل مربوط به ضعیف شدن و از دست دادن نیروی حیاتی در سنین

3. Milroy
4. Kankaanpää

1. Domazoyeh
2. Jonez

در خصوص عملکرد معلمان تأثیرگذار است، فعالیت‌های آنان در برخی حوزه‌ها از جمله اوقات فراغت ورزشی است (مک‌داوید^۱ و همکاران، ۲۰۱۷). ارتقا سطح اوقات فراغت ورزشی افراد می‌تواند زمینه جهت بهبود در حوزه‌های جسمانی و روانی را فراهم نماید و آثار مطلوب اجتماعی و فرهنگی به ارمغان آورد (گوموس و لیسک^۲، ۲۰۱۸). ولدو^۳ و همکاران (۲۰۱۸) مشخص نمودند که اوقات فراغت ورزشی می‌تواند زمینه جهت بهبود عملکرد معلمان را بهبود دهد. در تحقیقات مختلفی اشاره شده بود که غنی‌سازی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی معلمان به‌واسطه کسب آثار مثبت جسمانی، روانی و اجتماعی می‌تواند به بهبود عملکرد آنان کمک نماید (هاگر^۴ و همکاران، ۲۰۰۹). درصد کمی از مردم به این باور رسیده‌اند که از ساعات کار خود کاسته و برای حفظ تندرستی و سلامتی و کسب نشاط و لذت به ورزش بپردازند. البته به جرأت می‌توان گفت با گذشت زمان درصد بیشتری از مردم معتقد به بهبود کیفی زندگی می‌شوند و شکی نیست رسیدن به این باور مستلزم داشتن تصحیلات عالی، تجربه مفید و تغییر دیدگاه‌ها و جهان بینی کلی افراد است (کانکاپا و همکاران، ۲۰۲۱). توجه به اوقات فراغت ورزشی افراد می‌تواند مسیر تحول و گسترش شغلی را فراهم نماید. این مسئله سبب گردیده است سازمان‌های مختلفی تلاش منظمی در جهت بهبود میزان مشارکت افراد در فعالیت‌های اوقات فراغتی داشته باشند (والهیاده^۵ و همکاران، ۲۰۱۴). پیش از انقلاب صنعتی اوقات فراغت بنا به اقتضای زندگی آرام و به دور از تنش بشر، چنان با متن زندگی و کار او عجین و درهم تنیده بود که تفکیک آنها از همدیگر غیر ممکن بود. یعنی هیچ مرزبندی مشخصی

میان کار، اوقات فراغت و سایر شئون زندگی قابل ترسیم نبود. آمیختگی کار با اوقات فراغت، همراه با زندگی در خانواده گسترده، زندگی رضایت‌بخشی را برای مردم جوامع پیش‌سالم و نسبتاً از انقلاب صنعتی فراهم کرده بود (جونز و همکاران، ۲۰۲۰). اکثر اندیشمندان و فعالان اوقات فراغت به اتفاق آراء، از جنبه فردی و اجتماعی، برای گذران اوقات فراغت مزیت‌های بی‌شماری قائل‌اند. برخورداری فعالیت‌های اوقات-فراغتی از فواید بی‌شمار، سبب گردیده است تا توجه به آن به عنوان یک اصل مهم درک گردد (کانکاپا و همکاران، ۲۰۲۱). لاکورتی^۶ و همکاران (۲۰۱۶) اشاره داشتند که انجام ورزش در زمان اوقات فراغت می‌تواند سبب اصلاح بسیاری از ناهنجاری‌های جسمانی افراد می‌گردد. لولیان دورو و ماریا^۷ (۲۰۱۳) نیز پس از بررسی‌های خود پی بردند اوقات فراغت مبتنی بر ورزش می‌تواند سبب بهبود کیفیت زندگی افراد بزرگسالان گردد. شیرین‌کام و همکاران (۲۰۱۵) در تحقیق خود که با هدف تأثیر فعالیت‌های ورزشی اوقات فراغت بر کیفیت زندگی معلمان میانسال شهر تهران انجام گرفت، پس از بررسی‌های خود پی بردند که انجام فعالیت بدنی منظم و تغذیه مناسب به‌منظور دستیابی به بهداشت روانی، بخشی از هدف‌های بهداشت ملی کشورهای توسعه‌یافته است و دولت‌ها مردم را تشویق می‌کنند تا با روی آوردن به فعالیت بدنی، از مواهب آن یعنی افزایش طول عمر و بهبود کیفیت زندگی بهره‌مند شوند. اگر چه تحقیقات مختلفی بر اهمیت نقش فعالیت‌های اوقات فراغت مبتنی بر فعالیت بدنی در ابعاد جسمانی و روانی تأکید داشته‌اند اما همچنان رویه‌های مناسبی در جهت بهبود آن در

5. Wallhead
6. Lacorte
7. Iulian-Doru & Maria

1. McDavid
2. Gumus & Isik
3. Veledo
4. Hagger

با بررسی اولیه در خصوص فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی معلمان می‌توان مشاهده نمود که اوج فعالیت و برنامه‌ها در این خصوص ایجاد برنامه‌های هفتگی برای عده‌ای اندک از معلمان در قالب فعالیت‌های ورزشی خلاصه می‌گردد. به عبارتی ناچیز بودن سیاست‌ها و برنامه‌های مربوط به اوقات فراغت ورزشی معلمان سبب گردیده است تا امروزه مشارکت و یا عدم مشارکت معلمان در فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی امری فردی باشد و محیط مدارس و آموزش‌وپرورش نقش مهمی در تصمیم‌گیری در این خصوص نداشته باشد. این مسئله می‌تواند ناشی از عدم فعالیت‌های سازمان‌یافته در آموزش‌وپرورش در خصوص توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت مبنی بر فعالیت بدنی باشد. هندرسون^۴ و همکاران (۲۰۰۴) اشاره داشتند که مدل‌های تخصصی و بومی در جهت توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی امری مهم و کلیدی است. به نظر می‌رسد فقدان مدل‌های توسعه‌یافته در میان معلمان در خصوص توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی سبب گردیده است تا روند توسعه این فعالیت‌ها دچار مشکلات عمده‌ای گردد. این مشکلات در دو جنبه توانسته است میزان فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی معلمان را تحت تأثیر قرار دهد. به صورتی که در مرحله اول دغدغه لازم در خصوص توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شکل نگرفته است و در ادامه فعالیت‌های اجرایی در مدارس و سیستم آموزش‌وپرورش در این خصوص به عمل نیامده است. با این توجه تحقیق حاضر با هدف طراحی مدل توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی سعی در پاسخ به این سؤال دارد که مدل توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی به چه صورت است؟

تمامی مناطق و جوامع وجود ندارد (جونز^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به مدرنیته زندگی افراد به خصوص کارکنان نیاز است تا سبک زندگی این افراد به سمت سبک زندگی فعال سوق پیدا کند. این مسئله نشان می‌دهد که فعال‌سازی وقتی می‌تواند یک راهکار مهم در مسیر بهبود فعالیت‌های حرکتی و تفریحی در این افراد باشد (ماسیوس^۲ و همکاران، ۲۰۲۰). پژوهش‌های بسیاری توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت با تأکید بر ورزش را مورد بررسی قرار دادند. اگر چه راهکارهای مختلفی در این خصوص شناسایی شده است اما عملاً فعالیت‌های جدید در مسیر توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی به صورت جدی طراحی و ایجاد نگردیده است (بریهنی و استیفنس^۳، ۲۰۱۷). به نظر می‌رسد عدم مطالعات کیفی در این حوزه جهت شناسایی مدلی در خصوص توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی سبب گردیده است تا فعالیت‌های جدیدی در این خصوص ایجاد نگردد. از این رو تحقیق حاضر به واسطه پوشش دادن این مسئله می‌تواند از این لحاظ نوآور باشد. با توجه به اهمیت فعالیت‌های اوقات فراغت به خصوص در میان معلمان، انجام پژوهش‌هایی که منجر به ارائه مدلی بومی در این خصوص گردد، می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد فعالیت‌های اجرایی در این خصوص گردد. به صورتی که با توجه به نبود مدل‌های بومی در خصوص توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شناسایی و ارائه این مدل می‌تواند راهگشای توسعه سبک زندگی معلمان باشد. لذا انجام پژوهش حاضر می‌تواند با توجه به بهبود بستری در خصوص توسعه فعالیت‌های علمی و عملی زمینه را جهت ارتقا اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی فراهم نماید.

3. Breheny & Stephens
4. Henderson

1. Jones
2. Matthews

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع کیفی بود که با توجه به روش گراند تئوری انجام شد. روش گراند تئوری یا نظریه داده بنیاد یک روش پژوهش کیفی است که برای شناسایی مقوله‌های زیربنایی پدیده مورد مطالعه استفاده می‌شود. روش مورد استفاده در بخش گراند تئوری در پژوهش حاضر، روش روش استراوس و کوربین بود. روش گراند تئوری یک روش پژوهشی استقرایی و اکتشافی است که به پژوهشگر در حوزه‌های موضوعی گوناگون امکان می‌دهد تا به‌جای اتکا به تئوری‌های موجود و از پیش تدوین شده خود به تدوین تئوری و گزاره اقدام نماید. از روش فوق در جهت ارائه مدل توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی استفاده گردید. فلسفه علمی روش گراند تئوری بر اساس نظریه کنش متقابل نماید قرار دارد. به عبارت دیگر نظریه گراند تئوری در پارادایم تفسیری تعامل‌گرایی سمبولیک ریشه دارد. در تعامل‌گرایی سمبولیک اعتقاد بر این است که مردم مبنای این‌که چگونه سمبول‌های خاص مانند پوشش، عبارات کلامی و غیر کلامی را معنی و تفسیر می‌نمایند، رفتار می‌کند و با یکدیگر تعامل دارند. عناصر کلیدی روش گراند تئوری شامل نمونه‌گیری نظری، مقایسه ثابت، کدگذاری باز، محوری و انتخابی، یادآوری و اشباع نظری، توسط استراوس و کوربین توصیف شده

است. نظریه داده بنیاد یکی از استراتژی‌های پژوهش محسوب می‌شود که از طریق آن نظریه‌پردازی بر مبنای مفاهیم اصلی حاصل از داده‌های موجود در زمینه، شکل می‌گیرد. این‌گونه نظریه‌پردازی مبتنی بر استعاره کولاژ و همانند مدل سطل زباله تصمیم‌گیری است که از تلاقی تصادفی اجزاء و البته با هنرنمایی نظریه‌پرداز ترکیبی نو، بدیع و جذاب خلق می‌شود. به عبارت دیگر، نظریه‌پرداز زمینه‌بنیان در زمینی متشکل از داده‌های پراکنده متعدد و متنوع سیر می‌کند و به منظور دستیابی به نظریه‌ای نو با هنرنمایی آنها را ترکیب می‌نماید. خلاقیت یکی از اجزای مهم نظریه-پردازی زمینه‌بنیان است. رویه‌های این روش پژوهشگر را مجبور می‌سازد که پیش‌فرض‌ها را درهم شکسته و از عناصر قدیمی نظمی نو بیافریند.

جامعه آماری پژوهش شامل خبرگان آگاه به موضوع پژوهش بودند که بر حسب انتخاب هدفمند تعداد ۱۸ نفر از این افراد به‌عنوان نمونه پژوهش مشخص گردیدند. این افراد اساتید دانشگاهی آگاه به حوزه پژوهش حاضر بودند. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری انجام یافت. اشباع داده یا اشباع نظری رویکردی است که در پژوهش‌های کیفی برای تعیین کفایت نمونه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد. جدول ۱ ویژگی نمونه‌های پژوهش حاضر را به نمایش گذاشته است.

جدول ۱- ویژگی نمونه‌های پژوهشی

Table 1- Characteristics of research samples

تحصیلات Education	جنسیت Gender	نمونه‌ها Examples
کارشناسی ارشد Masters	مرد Male	نمونه ۱ Example 1
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۲ Example 2
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۳ Example 3
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۴ Example 4
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۵ Example 5
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۶ Example 6
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۷ Example 7
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۸ Example 8
کارشناسی ارشد Masters	زن Female	نمونه ۹ Example 9
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۱۰ Example 10
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۱۱ Example 11
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۱۲ Example 12
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۱۳ Example 13
کارشناسی ارشد Masters	مرد Male	نمونه ۱۴ Example 14
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۱۵ Example 15
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۱۶ Example 16
دکتری P.H.D	مرد Male	نمونه ۱۷ Example 17
دکتری P.H.D	زن Female	نمونه ۱۸ Example 18

ابزار و شیوه‌های گردآوری

ابزار گردآوری پژوهش حاضر در بخش کیفی، مصاحبه نیمه ساختاریافته است.

جهت بررسی اعتبار پذیری، روال و سؤالات مصاحبه‌ها به تأیید برخی اساتید آگاه به موضوع پژوهش و همچنین آگاه به روش پژوهش رسید تا میزان موثق بودن داده‌های پژوهش مورد تأیید قرار گیرد. همچنین جهت بررسی انتقال‌پذیری، یافته‌های پژوهشی توسط دو متخصص در حیطه مورد نظر که در پژوهش مشارکت نداشتند، مورد بررسی قرار گرفت. همچنین جهت اطمینان‌پذیری جزئیات پژوهش و یادداشت‌برداری‌ها ثبت و ضبط شد. از طرفی جهت بررسی معتبر بودن نیز تمامی متون ایجاد شده از مصاحبه‌ها و کدهای استخراج‌شده برای مشارکت‌کنندگان پژوهش ارسال شد تا آنان دوباره متون و کدهای استخراج‌شده را مورد تأیید قرار دهند. در بخش ممیزی بیرونی یافته‌ها و پارادایم کدگذاری به سه نفر از اساتید حوزه ورزش جهت اظهار نظر ارائه و تأییدیه آنها اخذ گردید.

همچنین برای سنجش پایایی داده‌های کیفی در این پژوهش از روش "پایایی باز آزمون" استفاده شد که به میزان سازگاری طبقه‌بندی داده‌ها در طول زمان اشاره دارد. این شاخص را می‌توان زمانی محاسبه کرد که یک کدگذار یک متن را در دو زمان متفاوت کدگذاری کرده باشد. برای محاسبه پایایی باز آزمون از میان مصاحبه‌های انجام‌گرفته چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب‌شده و هر کدام از آنها در یک‌فصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری می‌شوند؛ سپس کدهای مشخص‌شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه می‌شوند و از طریق میزان توافقات و عدم توافقات موجود در دو مرحله کدگذاری، شاخص ثبات برای آن پژوهش محاسبه می‌گردد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی باهم مشابه هستند با عنوان توافق و کدهای غیرمشابه با عنوان عدم توافق مشخص می‌شوند. شاخص پیشنهادی زیر را برای محاسبه پایایی باز آزمون بین کدگذاری‌های پژوهشگر در دو فاصله زمانی پیشنهاد داده است.

$$\text{درصد توافق} = \frac{\text{تعداد توافقات} \times 100\%}{\text{تعداد کل کدها}}$$

فرمول ۱- نحوه محاسبه درصد توافق درون موضوعی

Formula 1- How to calculate the percentage of agreement within the subject

از روش کدگذاری بی‌طرف استفاده شد. در این روش از یک نفر که سابقه ذهنی از موضوع پژوهش ندارد خواسته می‌شود که متن مصاحبه‌ها را بررسی و کدگذاری مجدد نماید. بدین منظور متن

پژوهشگر در حین انجام این پژوهش و در جریان کدگذاری مصاحبه‌ها چند مصاحبه را به عنوان نمونه در یک فاصله ۸ روزه مورد کدگذاری مجدد قرار داد. جهت بررسی دقت کدگذاری انجام‌شده

پیااده‌سازی شده مصاحبه‌ها در هر مرحله به یک دکترای خارج از پژوهش ارائه گردید و از وی درخواست شد آنها را بر اساس ادراک خود کدگذاری نماید. در پایان به‌منظور بررسی توافق کدگذاری دو کدگذاری، با استفاده از نرم‌افزار اسپس^۱ - اسپس^۱ ضریب کاپا محاسبه گردید که نتایج آن در جدول ۳ ارائه گردیده است. از دیدگاه فلیس^۲

(۱۹۸۱) اگر این ضریب در شرایط معناداری بالاتر از ۰/۶ باشد خوب و اگر بیش از ۰/۷۵ باشد بیانگر توافق عالی میان کدگذاران است. نتایج جدول ۲ نشانگر این است که کیفیت کدگذاری انجام‌شده در این پژوهش از دقت بسیار مطلوبی برخوردار است.

جدول ۲- شاخص‌های کاپای محاسبه‌شده پژوهش

Table 2- Calculated kappa indices of the research

عدد معناداری Meaningful number	انحراف از استاندارد Deviation from the standard	ضریب کاپا Kappa coefficient
0.000	0.052	0.821

روش پردازش داده‌ها

روش آماری مورد استفاده در پژوهش حاضر شامل روش کدگذاری بود. کدگذاری انجام‌شده در این پژوهش در سه بخش کدگذاری باز، محوری و انتخابی انجام گردید. جهت تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از نرم‌افزار مکس کیو دی ای استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که نمونه‌های پژوهش شامل ۶۱/۱٪ مرد و ۳۸/۹٪ زن بودند. همچنین از این میان نمونه‌های پژوهش افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری با ۸۳/۳٪ بیشترین تعداد را داشتند. به‌منظور شناسایی مؤلفه‌ها و ابعاد مدل اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی از بررسی نظرات خبرگان در قالب

جهت بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده گردید. بدین منظور محقق جهت بررسی قابلیت باورپذیری از هشت متخصص و همچنین استفاده از دو کدگذار جهت کدگذاری چند نمونه مصاحبه از کدگذاران استفاده شد. همچنین جهت بررسی انتقال‌پذیری از نظرات سه متخصص که در پژوهش مشارکت نداشتند در مورد یافته‌های پژوهش استفاده شد. همچنین جهت بررسی قابلیت تأییدپذیری از ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها و بررسی آنان در زمان‌های مور نیاز استفاده گردید. در پژوهش حاضر جهت بررسی پایایی، از کمیته‌های تخصصی استفاده گردید. بدین‌صورت که از اعضای این کمیته تخصصی جهت کدگذاری موازی برخی مصاحبه‌ها و همچنین ارزیابی و برنامه‌های مربوط به مصاحبه‌ها استفاده شد.

2. Felis

1. SPSS

روش کیفی استفاده گردید. جدول شماره ۳ نتایج مربوط به کدگذاری باز داده‌های پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۳- کدگذاری باز
Table 3. Open coding

کدمصاحبه شوندگان Interviewer code	کدهای استخراج‌شده Extracted codes	کدمصاحبه شوندگان Interviewer code	کدهای استخراج‌شده Extracted codes	
1-2-3-4-5-15-16-17	فقر ورزشی در برخی استان‌های کشور	1-2-3-4-5-6-11-14-17	نیاز معلمان به فعالیتهای ورزشی	1
1-2-3-4-5-10-11-12-13-17-18	نبود اعتماد سازمانی معلمان	5-6-7-8-9-12-13-15-16-18	بی‌تحرکی معلمان	2
1-7-8-9-10-11-12-13-14-15	فرایندهای ناکارآمدی سازمانی	1-2-3-4-5-6-11-16-17	تغییرات در سبک زندگی معلمان	3
1-2-3-4-14-15-16-17	نبود سیستم‌های ارزیابی مناسب	1-3-4-6-7-8-9-11-13-14	ضعف جسمانی و روانی معلمان	4
1-2-3-4-5-10-11-12-13	عدم سیستم گزارش دهی	3-4-5-6-7-8-9-11-13-14-15	خطاهای انسانی از سوی معلمان	5
6-7-8-9-11-12-13-14-15	چندشغله بودن معلمان	1-2-3-4-9-10-11-12-13-14	اهمیت شادی و نشاط در میان معلمان	6
3-4-5-6-7-8-9-11-13-14-15	عدم نگرش مثبت به فعالیتهای اوقات فراغت	1-2-3-4-5-10-11-12-13	نیاز به پویایی اجتماعی در مدارس	7
1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18	مشکلات مالی معلمان	1-2-3-4-5-10-11-14-15-17	اهمیت انگیزش شغلی معلمان	8
1-2-3-4-5-6-11-16-17	مهارت پایین ورزشی معلمان	6-7-8-9-10-11-13-14-15-16-17	اهمیت تمرکز کاری معلمان	9
7-8-9-10-11-12-13-14-15-16	حجم کاری بالای معلمان	1-3-4-6-7-8-9-11-13-14	نامشخص بودن فعالیتهای و برنامه‌ها	10
1-2-3-5-6-7-8-9-10	عدم شناخت از ظرفیتهای جسمانی و روانی	1-2-3-5-9-10-11-12-14	تجهیز امکانات ورزشی	11
1-2-3-4-5-10-11-12-13-15-16	برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی	1-2-3-4-5-10-11-12-13-15-17	عدالت محوری در توزیع منابع ورزشی	12

ادامه جدول ۳- کدگذاری باز

Table 3. Open coding

کدهای استخراج شده	کدمصاحبه شوندهگان	کدهای استخراج شده	کدمصاحبه شوندهگان	کدهای استخراج شده
Extracted codes	Interviewer code	Extracted codes	Interviewer code	Extracted codes
1-2-3-9-10-13-14-15-16	نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی	46	1-2-3-4-5-10-11-12-13-17	به‌روزرسانی تجهیزات ورزشی
1-7-8-9-10-11-12-13	ایجاد دوره‌های آموزشی	47	1-2-3-4-5-10-11-14-15-17	حمایت مدیران از توسعه ورزش در میان معلمان
1-2-3-4-5-6-7-8-9-14	ارزیابی فعالیت‌های آموزش و پرورش	48	7-8-9-10-11-12-13-15-16-17	وجود کرسی‌های مشورتی
1-2-3-5-9-10-11-12-14-15-16	ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق	49	6-7-8-9-10-11-12-14-15-16-17	دانش مدیران نسبت به ورزش
2-7-8-9-10-10-13-14-15	ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات	50	1-3-4-5-6-7-8-9-10-11	دانش کافی مدیران
1-2-3-5-9-10-11-12-14-15-17-18	تهیه برشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی	51	1-2-3-4-5-10-11-12-13-16-18	هماهنگی بین بخشی
1-2-3-4-5-14-15-16-17	هماهنگی‌های بین سازمانی	52	11-12-13-14-16-18	شناخت از پتانسیل‌های ورزشی
1-2-3-4-12-13-14-15-16	ارزیابی زیرساخت‌های ورزشی	53	1-2-3-5-9-10-11-12-14-15-16-18	مشوق‌های شغلی جهت حضور معلمان
1-4-5-6-7-8-10-12-14-15	ارتقا کیفیت زندگی معلمان	54	1-7-8-9-10-11-13-15	وجود مربیان ورزشی خبره و متخصص
1-2-7-8-9-14-15-16-17-18	ارتقا سلامت اجتماعی معلمان	55	1-2-3-4-5-6-7-8-10-11-13	وجود ضرورت و دغدغه توسعه اوقات فراغت

ادامه جدول ۳- کدگذاری باز

Table 3. Open coding

کدهای استخراج شده	کدمصاحبه شوندهگان	کدهای استخراج شده	کدمصاحبه شوندهگان	کدهای استخراج شده
Extracted codes	Interviewer code	Extracted codes	Interviewer code	Extracted codes
1-2-3-4-5-10-11-12-13-16-18	ارتقا سلامت روانی معلمان	56	1-2-3-4-5-11-12-13-14	جذابیت فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی
4-5-6-15-16-17	بهبود وضعیت مهارت ورزشی معلمان	57	1-2-3-5-9-10-11-12-14-15-18	استفاده از افراد مشهور
1-2-3-4-5-14-15-16-17	بهبود خلاقیت معلمان	58	1-2-3-5-6-7-8-9-10-18	وجود گروه‌های اجتماعی
1-2-3-4-5-6-8-9-10-12-13	ارتقا سطح دانش ورزشی معلمان	59	1-2-3-4-5-7-8-9-10	وجود رفتارهای شهروندی
1-2-3-4-6-7-8-9-10-14-15-16	بهبود مهارت‌های ارتباطی معلمان	60	1-8-9-11-13-14-15-16-17	حمایت خانواده و دوستان
6-7-8-9-13-14-15-16	ایجاد سرمایه اجتماعی	61	1-2-3-4-5-6-7-8-11-12-13-14	عضویت معلمان در گروه‌های ورزشی
1-2-10-11-12-13-14-15-16	افزایش رضایت شغلی معلمان	62	1-2-3-4-6-7-8-9-10	نبود فرهنگ ورزش در میان معلمان
1-2-3-4-5-6-7-14-15-16-17	کاهش میزان ترک خدمت معلمان	63	6-7-8-9-10-11-12-13-14	عدم اطلاع‌رسانی
10-11-12-13-14-15-16-17-18	کاهش میزان فرسودگی شغلی معلمان	64	1-2-3-4-5-6-7-10-11-12-14	عدم توسعه‌یافتگی زیرساخت‌های ورزشی
4-5-6-7-8-9-10-12-13-14-15-16	ارتقا پویایی محیط کاری	65	1-2-10-11-12-13-14-15-16	نبود سیستم آموزشی
1-2-6-7-12-13-14-15-16	ایجاد گروه‌های اجتماعی	66	1-2-3-5-9-10-11-12-14-15-17-18	عدم برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی

پس از انجام بخش کیفی، تعداد ۶۶ کد اولیه در فرایند کدگذاری استخراج گردید. جدول ۴ نتایج کدگذاری استخراج گردید.

جدول ۴- کدگذاری محوری

Table 4- Axial coding

مؤلفه‌ها Components	گویه‌ها Items
نیازهای فردی Individual needs	نیاز معلمان به فعالیت‌های ورزشی
	بی‌تحرکی معلمان
شرایط علی causality Conditions	تغییرات در سبک زندگی معلمان
	ضعف جسمانی و روانی معلمان
نیازهای سازمانی Organizational needs	خطاهای انسانی از سوی معلمان
	اهمیت شادی و نشاط در میان معلمان
زیرساخت‌ها Infrastructure	نیاز به پویایی اجتماعی در مدارس
	اهمیت انگیزش شغلی معلمان
حمایت سازمانی Organizational support	اهمیت تمرکز کاری معلمان
	نامشخص بودن فعالیت‌ها و برنامه‌ها
شرایط زمینه‌ای Background conditions	تجهیز امکانات ورزشی
	عدالت محوری در توزیع منابع ورزشی
انگیزش Motivation	به‌روزرسانی تجهیزات ورزشی
	حمایت مدیران از توسعه ورزش در میان معلمان
مسائل اجتماعی Social Issues	وجود کرسی‌های مشورتی
	دانش مدیران نسبت به ورزش
	دانش کافی مدیران
	هماهنگی بین بخشی
	شناخت از پتانسیل‌های ورزشی
	مشوق‌های شغلی جهت حضور معلمان
	وجود مربیان ورزشی خبره و متخصص
	وجود ضرورت و دغدغه توسعه اوقات فراغت
	جذابیت فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی
	استفاده از افراد مشهور
	وجود گروه‌های اجتماعی
	وجود رفتارهای شهروندی
	حمایت خانواده و دوستان
	عضویت معلمان در گروه‌های ورزشی

ادامه جدول ۴- کدگذاری محوری

Table 4- Axial coding

مؤلفه‌ها Components	مؤلفه‌ها Components
نبود فرهنگ ورزش در میان معلمان عدم اطلاع‌رسانی عدم توسعه‌یافتگی زیرساخت‌های ورزشی نبود سیستم آموزشی عدم برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی فقر ورزشی در برخی استان‌های کشور نبود اعتماد سازمانی معلمان فرایندهای ناکارآمدی سازمانی نبود سیستم‌های ارزیابی مناسب عدم سیستم گزارش دهی چندشغله بودن معلمان عدم نگرش مثبت به فعالیت‌های اوقات فراغت مشکلات مالی معلمان مهارت پایین ورزشی معلمان حجم کاری بالای معلمان عدم شناخت از ظرفیت‌های جسمانی و روانی	شرایط ترویجی Promotional terms مسائل سازمانی Organizational issues شرایط مداخله‌گر Interfering conditions مسائل فردی Individual issues
برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی ایجاد دوره‌های آموزشی ارزیابی فعالیت‌های آموزش و پرورش ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات تهیه برشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی هماهنگی‌های بین سازمانی ارزیابی زیرساخت‌های ورزشی	راهبردها Strategies

ادامه جدول ۴- کدگذاری محوری

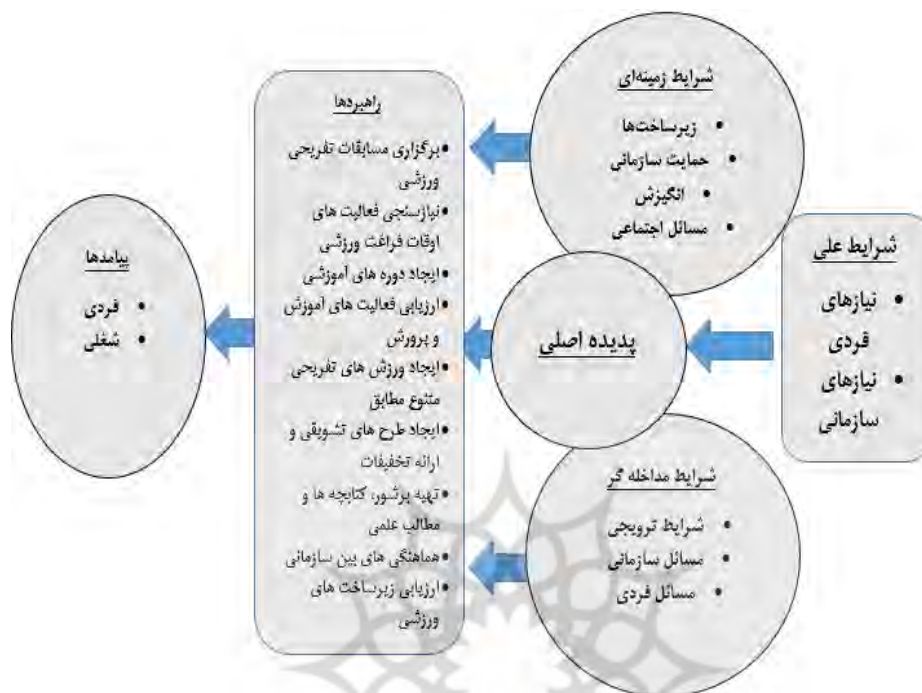
Table 4- Axial coding

گویه‌ها Items	مؤلفه‌ها Components
ارتقا کیفیت زندگی معلمان	پیامدهای فردی Individual consequences
ارتقا سلامت اجتماعی معلمان	
ارتقا سلامت روانی معلمان	
بهبود وضعیت مهارت ورزشی معلمان	
بهبود خلاقیت معلمان	
ارتقا سطح دانش ورزشی معلمان	پیامدها consequences
بهبود مهارت‌های ارتباطی معلمان	
ایجاد سرمایه اجتماعی	پیامدهای شغلی Job consequences
افزایش رضایت شغلی معلمان	
کاهش میزان ترک خدمت معلمان	
کاهش میزان فرسودگی شغلی معلمان	
ارتقا پویایی محیط کاری	
ایجاد گروه‌های اجتماعی	

پس از کدگذاری محوری، تعداد ۵۴ کدهای استخراج‌شده در بخش کدگذاری باز به صورت مناسب مقوله‌بندی شدند. شکل ۱ مدل پژوهش و خروجی بخش کدگذاری انتخابی پژوهش را نشان می‌دهد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

شکل ۱- مدل پژوهش

Figure 1- Research model

ورزشی، ایجاد دوره‌های آموزشی، ارزیابی فعالیت‌های آموزش و پرورش، ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق، ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات، تهیه پرشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی، هماهنگی‌های بین سازمانی و ارزیابی زیرساخت‌های ورزشی بود. نتایج پژوهش حاضر همچنین نشان داد که پیامدهای توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل پیامدهای فردی و شغلی است.

مطابق با نتایج پژوهش مشخص گردید که شرایط علی در مدل حاضر شامل نیازهای فردی و نیازهای سازمانی است. نتایج همچنین نشان داد که عوامل زمینه‌ای در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل زیرساخت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش و مسائل اجتماعی است. نتایج نشان داد که عوامل مداخله‌گر شامل شرایط ترویجی، مسائل سازمانی و مسائل فردی است. مطابق با نتایج پژوهش مشخص گردید که راهبردها شامل برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی، نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت

بحث و نتیجه‌گیری

از وظایف مهم دولت‌ها در جوامع امروز توجه به سلامت و اوقات فراغت مردم است. تمام کشورها در هر مقطع از تاریخ که قرار داشته باشند با مسئله اوقات فراغت مردم روبه‌رو هستند. در این میان سازمان‌های مختلفی درگیر مسئله پر کردن اوقات فراغت هستند. آموزش و پرورش نیز با توجه به ماهیت بخشی از این وظیفه را در قالب فعالیت‌های مختلف ورزشی و تفریحی برای پر کردن اوقات فراغت بر عهده دارند. با توجه به نقشی که معلمان در ساختار اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تربیت جوانان دارا هستند، لازم است که از سلامت جسمانی و روانی کاملی برخوردار باشند؛ این امر مهم جز از طریق تدوین و تدارک برنامه‌های سنجیده در ایام فراغت‌شان حاصل و مفید به‌فایده نمی‌گردد. از این‌رو با توجه به نقش مثبت فعالیت‌های اوقات فراغت برای معلمان تربیت‌بدنی تحقیق حاضر با هدف طراحی مدل توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی طراحی و اجرا گردید.

نتایج پژوهش نشان داد که شرایط علی در مدل حاضر شامل نیازهای فردی و نیازهای سازمانی است. نتایج همچنین نشان داد که عوامل زمینه‌ای در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل زیرساخت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش و مسائل اجتماعی است. نتایج نشان داد که عوامل مداخله‌گر شامل شرایط ترویجی، مسائل سازمانی و مسائل فردی است. مطابق با نتایج پژوهش مشخص گردید که راهبردها شامل برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی، نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی، ایجاد دوره‌های آموزشی، ارزیابی فعالیت‌های آموزش‌وپرورش، ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق، ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات، تهیه برشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی، هماهنگی‌های بین سازمانی و ارزیابی زیرساخت‌های ورزشی بود. نتایج

پژوهش حاضر همچنین نشان داد که پیامدهای توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شامل پیامدهای فردی و شغلی است. به عبارتی در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی می‌بایستی به ابعاد و جنبه‌های شناسایی‌شده توجه جدی نمود.

بدون شک معلمان در جهت برخورداری از سطح مطلوبی از عملکرد در محیط‌های کاری خود نیازمند توانایی‌های جسمانی و روانی هستند. به عبارتی ظرفیت‌های روانی و جسمانی مناسب معلمان می‌تواند منجر به خروجی شغلی مناسب در میان آنان گردد. لذا محیط‌های آموزشی در قالب نیازهای سازمانی به دنبال بهبود ظرفیت‌ها و توانایی‌های معلمان در جهت برخورداری از شرایط جسمانی و روانی مناسب هستند. این مسئله سبب گردیده است تا نیازهای سازمانی به عنوان یکی از شرایط علی در این حوزه درک گردد. هندرسون و همکاران (۲۰۰۴) مشخص نمودند که اهمیت فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی در حوزه جسمانی و روانی سبب گردیده است تا امروزه لزوم گسترش آن بیش از پیش درک گردد. جوردن (۲۰۰۸) نیز مشخص نمود که ورزش می‌تواند جنبه‌های جسمانی و روانی معلمان را تحت الشعاع قرار دهد. به نظر می‌رسد اهمیت کارکردهای اوقات فراغت ورزشی بر ابعاد جسمانی و روانی سبب گردیده است تا امروزه لزوم اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی بیش‌ازپیش درک گردد. به صورتی که توسعه اوقات فراغت ورزشی معلمان می‌تواند ضمن بهبود جایگاه معلمان در ابعاد فردی و شغلی سبب گردیده است تا ضرورت و دغدغه جدی در خصوص توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی شکل گیرد. این مسئله سبب گردیده است تا در تحقیق حاضر نیازهای فردی و سازمانی به‌عنوان شرایط علی مشخص گردد.

بدنی داشته باشد. مطابق با نظر دوگرازا محدودیت‌هایی در خصوص فعالیت‌های اوقات فراغتی وجود دارد که این محدودیت‌ها صرفاً محدودیت‌های فردی نیست (غلامی و همکاران، ۲۰۱۴). بدون شک برخی محدودیت‌های زیرساختی و فرهنگی نیز در کنار محدودیت‌های فردی می‌تواند مانع‌ای در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی باشد. این در حالی است که برخی پژوهشگران از جمله پی‌یر معتقدند که جهت ایجاد رفتارهای پایدار اوقات-فراغتی می‌بایستی سعی در نهادینه‌سازی این رفتارها به واسطه مسائل فرهنگی در میان افراد داشت.

پیامدهای شناسایی شده در مدل پژوهش حاضر می‌تواند ناشی از فواید اوقات فراغت با تأکید بر فعالیت‌بدنی باشد. یکی از فلسفه‌هایی که این مسئله را به صورت جدی بیان نموده است، فلسفه پراگماتیسم است. فلسفه پراگماتیسم، برنامه اوقات فراغت را از خلال مفهوم "سود عملیاتی" مشخص می‌کند، به طوری که می‌توان گفت فعالیت‌های سرگرمی و اوقات فراغت، میزان ارزشمندی خود را به استفاده نتایج عملی باز پس داده یا مردود بیان می‌نماید، تربیت ازدیدگاه "دیویی" بر اساس مبانی مشهورش عبارت است از کمک به فرد برای رشد به سوی کمال و آزاد ساختن انرژی و کمک به او برای فعالیت مستمر در ارتباط با محیط اطراف و آماده ساختن فرد برای زندگی مستقل در جهان معاصر که از طریق ساختن مجدد تجربیات اجتماعی و تکامل بخشیدن به جامعه حاصل می‌شود (غلامی و همکاران، ۲۰۱۴). تحقیق حاضر مشخص نمود که راهبردهایی شامل برگزاری مسابقات تفریحی ورزشی ویژه معلمان در سطح منطقه‌ای، استانی و کشوری، نیازسنجی فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی در میان معلمان، ایجاد دوره‌های آموزشی جهت تقویت دانش و مهارت معلمان در حوزه اوقات فراغت ورزشی، ارزیابی

بدون شک در مسیر توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی می‌بایستی به جنبه‌های مختلفی توجه نمود. توجه به زیرساخت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش و مسائل اجتماعی به‌عنوان عوامل زمینه‌ای و همچنین تمرکز بر شرایط ترویجی، مسائل سازمانی و مسائل فردی در جهت کاهش مشکلات مربوط به آن نقش مهم و کلیدی در روند توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی دارد. والهید و همکاران (۲۰۱۴) در تحقیق خود مشخص نمودند که توجه به جنبه‌های زیرساختی نقش مهمی در توسعه فعالیت‌های اوقات فراغتی دارد. ولدو و همکاران (۲۰۱۸) نیز مشخص نمودند که سیستم انگیزشی و حمایتی می‌تواند زمینه جذب افراد در فعالیت‌های اوقات فراغتی را فراهم نماید. از طرفی کرامپ و برای (۲۰۰۹) ضمن بررسی موانع توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت ورزشی مشخص نمودند که توجه به مسائل امکاناتی و تجهیزاتی می‌تواند زمینه توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی را فراهم نماید. به نظر می‌رسد توسعه عوامل زمینه‌ای و برنامه‌ریزی در جهت کاهش مشکلات مربوط به عوامل مداخله‌گر سبب گردیده است تا بستر لازم در جهت توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی فراهم گردد و سیستم فنی و انگیزشی لازم در این خصوص ایجاد گردد. به صورتی که این مسئله روند توسعه فعالیت‌های اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت‌بدنی را به‌صورت مناسبی فراهم نماید. این مسئله سبب گردیده است تا در تحقیق حاضر عوامل زمینه‌ای شامل زیرساخت‌ها، حمایت سازمانی، انگیزش و مسائل اجتماعی و عوامل مداخله‌گر شامل شرایط ترویجی، مسائل سازمانی و مسائل فردی نقش کلیدی در روند پیاده‌سازی راهبردهای شناسایی شده در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت

1. Cramp & Bray

زیرساخت‌های ورزشی آموزش و پرورش در استان‌های کشور به عنوان راهبردهای توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی مشخص گردید؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد تا در جهت توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی، راهبردهای شناسایی شده اجرایی گردد.

تقدیر و تشکر

از کلیه همکارانی که ما را در امر این پژوهش یاری رساندن کمال تشکر را داریم.

فعالیت‌های آموزش و پرورش در حوزه اوقات فراغت مبتنی بر فعالیت بدنی، ایجاد ورزش‌های تفریحی متنوع مطابق با توانایی و علائق مختلف معلمان، ایجاد طرح‌های تشویقی و ارائه تخفیفات به معلمان در جهت خرید تجهیزات ورزشی، تهیه برشور، کتابچه‌ها و مطالب علمی به افزایش آگاهی‌های معلمان در ارتباط با فعالیت‌های اوقات فراغتی ورزشی، هماهنگی‌های بین سازمانی در جهت استفاده از ظرفیت‌های ورزشی تمامی سازمان‌های دولتی و خصوصی و ارزیابی

منابع

1. Aghaei, N., Saffari, M., Hosseini, F. (2017). Identify the essential professional competence of physical Cramp, A. G., & Bray, S. R. (2009). A prospective examination of exercise and barrier self-efficacy to engage in leisure-time physical activity during pregnancy. *Annals of Behavioral Medicine*, 37(3), 325-334.
2. De Vos, A., Van Der Heijden, B. I., & Akkermans, J. (2020). Sustainable careers: Towards a conceptual model. *Journal of Vocational Behavior*, 117, 103196.
3. Farsi, A. R; Fathirezaie, Z; Zamani, H; & Abbaspour, K. (2020). The Examination of Leisure Time Physical Activity Participation Four Model among Iranian Elderly. *Sport Psychology Studies*, 9(33), 37-64. In Persian.
4. Gholami, B., Cousin, M., Rashid Nahal, M. (2014), Title of study and analysis of leisure places Case study: Sports places in Darrehshahr city, Second National Conference on Tourism, Geography and Sustainable Environment, Hamedan, Hegmataneh Association of Environmental Assessors, Shahid Mofteh College. In Persian.
5. Gumus, H., & Isik, O. (2018). The Relationship of Physical Activity Level, Leisure Motivation and Quality of Life in Candidate Teachers. *International Journal of Progressive Education*, 14(5), 22-32.
6. Hagger, M., Chatzisarantis, N. L., Hein, V., Soos, I., Karsai, I., Lintunen, T., & Leemans, S. (2009). Teacher, peer and parent autonomy support in physical education and leisure-time physical activity: A trans-contextual model of motivation in four nations. *Psychology and Health*, 24(6), 689-711.
7. Henderson, K. A., PRESLEY, J., & Bialeschki, M. D. (2004). Theory in recreation and leisure research: Reflections from the editors. *Leisure Sciences*, 26(4), 411-425.
8. Iulian-Doru, T., & Maria, T. (2013). Leisure sports activities impact on adults personal development and quality of life. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 84, 1090-1094.
9. Jones, G. J., Carlton, T., Hyun, M., Kanters, M., & Bocarro, J. (2020). Assessing the contribution of informal sport to leisure-time physical activity: A new perspective on social innovation. *Managing Sport and Leisure*, 25(3), 161-174.
10. Jordan, F. (2008). Internationalisation in hospitality, leisure, sport and tourism higher education: A call for further reflexivity in curriculum development. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 7(1).

11. Kankaanpää, A., Tolvanen, A., Bollepalli, S., Leskinen, T., Kujala, U. M., Kaprio, J., ... & Sillanpää, E. (2021). Leisure-Time and Occupational Physical Activity Associates Differently with Epigenetic Aging. *Medicine and science in sports and exercise*, 53(3), 487.
12. Kelly, C. M., Strauss, K., Arnold, J., & Stride, C. (2019). The relationship between leisure activities and psychological resources that support a sustainable career: The role of leisure seriousness and work-leisure similarity. *Journal of Vocational Behavior*, 103340. doi:10.1016/j.jvb.2019.103340
13. Khazaei, A; Eghbali, B; Dabir, A; B, & Mahmoudi, A. (2020). The Role of Psychosocial Factors in Predicting Physical Activity of Students. *Sport Psychology Studies*, 8(30), 189-204. In Persian
14. Kim, Y. J., Cho, J. H., & Park, Y. J. (2020). Leisure Sports Participants' Engagement in Preventive Health Behaviors and Their Experience of Constraints on Performing Leisure Activities During the COVID-19 Pandemic. *Frontiers in Psychology*, 11, 3392.
15. Lacorte, E., Ferrigno, L., Leoncini, E., Corbo, M., Boccia, S., & Vanacore, N. (2016). Physical activity, and physical activity related to sports, leisure and occupational activity as risk factors for ALS: A systematic review. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 66, 61-79.
16. Matthews, C. E., Moore, S. C., Arem, H., Cook, M. B., Trabert, B., Håkansson, N., ... & Lee, I. M. (2020). Amount and intensity of leisure-time physical activity and lower cancer risk. *Journal of Clinical Oncology*, 38(7), 686.
17. McDavid, L., Cox, A. E., & Amorose, A. J. (2012). The relative roles of physical education teachers and parents in adolescents' leisure-time physical activity motivation and behavior. *Psychology of Sport and Exercise*, 13(2), 99-107.
18. Milroy, J. (2010). Behavior, Theory and Practice: Promoting Physical Activity among American College Students. A Dissertation Submitted to the Faculty of the Graduate School at the University of North Carolina at Greensboro, p p: 70-73.
19. Mousavi Rad, S; Roozbehani M (2014). Evaluating the performance of physical education teachers with 360-degree feedback: A case study of Parsian teachers, *Organizational Behavior Management Studies in Sports*, 1 (3), 70-61. In Persian.
20. Pomohaci, M., & Sopa, I. S. (2018). Leisure Sport Activities and their Importance in Living a Healthy Physical and Psycho-social Lifestyle. *Scientific Bulletin*, 23(1), 36-42.
21. Rezaei, M; (2006). Investigating the leisure situation of high school students in Rasht and its relationship with the level of cultural and sports facilities. *Peyk Noor*, 4 (3), 98-105. In Persian.
22. Shirin Kam, I., Nobakht Ramezani, Z., Sharififar, F. (2015). The effect of leisure sports activities on the quality of life of middle-aged teachers in Tehran, the first national conference on physical education and sports sciences, Varamin, Sama Technical and Vocational School, Varamin Branch. In Persian
23. Veal, A. J. (2010). *Leisure, sport and tourism, politics, policy and planning*. CABI.
24. Veledo, M. B. S. P., Manrique, I. L., Coto, I. F., del Cura González, Y., Martínez, B. S., & González, A. I. Á. (2018). Social Sciences, Art and Physical Activity in Leisure Environments. An Inter-Disciplinary Project for Teacher Training. *Sustainability*, 10(6), 1786.

25. Wallhead, T. L., Garn, A. C., & Vidoni, C. (2014). Effect of a sport education program on motivation for physical education and leisure-time physical activity. *Research quarterly for exercise and sport*, 85(4), 478-487.
26. Yarahmadi, J., Nikbakht, M., Mojiri, F., Zareian, H. (2016). A study of leisure time of veterans and the disabled with emphasis on sports activities, Fifth National Conference on Applied Sciences in Sports, Aliabad Katoul, Islamic Azad University, Aliabad Katoul Branch. In Persian.
27. education teachers with a data theorizing approach. *Journal of Sport Management and Motor Behavior*, 7 (14), 71-83. In Persian
28. Breheny, M., & Stephens, C. (2017). Spending time: The discursive construction of leisure in later life. *Annals of Leisure Research*, 20(1), 39-54.

ارجاع دهی

روحانی، محمد؛ عبدی، کامیلا؛ میرحسینی، سید محمدعلی؛ و کاظمی، امیر. (۱۴۰۰). توسعه اوقات فراغت معلمان با تأکید بر فعالیت بدنی (کاربرد روش گراند تئوری). *مطالعات روان‌شناسی ورزشی*، ۱۰(۳۸)، ۸۹-۱۱۴. شناسه دیجیتال: 10.22089/SPSYJ.2021.9961.2093

Rohani, M; Abdi, K; Mirhossini, S. M; & Kazemi, A. (2022). Teachers' Leisure Development with Emphasis on Physical Activity (Application of Grounded Theory Method). *Sport Psychology Studies*, 10(38), 89-114. In Persian. DOI: 10.22089/SPSYJ.2021.9961.2093

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

